

XVIII. YÜZYIL TÜRK EDEBİYATI

A

2020 GÜZ DÖNEM SONU - A

1. Narhı altmışlığa erdi hele târîhlerin
Pek ucuzlandı bu bâzârda kâlâ-yı sühân

Yukarıdaki beyitte Sümbülzade Vehbi'nin eleştirdiği durum aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İyiyi kötüden ayırmanın imkanı kalmamış, pazarda değerli değersiz karışmıştır.
B) Maddi sıkıntılar kültür ve sanat hayatını da olumsuz etkilemiştir.
C) Caize peşinde koşan şairler yüzünden tarih manzumelerinin sayısı artmıştır.
D) Altmış yaşından önce şairlerin kendilerini kanıtlama şansı kalmamıştır.
E) Tarih kitapları itibarını kaybetmiş, değersiz kumaşlar gibi pazara düşmüştür.

2. Şeyhî Mehmet Efendi tarafından kaleme alınan ve şakayık zeyillerinden edebiyat araştırmaları için en önemlisi sayılan eser aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Vakayi'u'l-Fuzala
B) Devhatü'l-Meşayih
C) Hadikatü'l-Vüzera
D) Tuhfe-i Hattatin
E) Hadikatü'l-Cevami

3. Şehrengiz geleneğine eklenilebilecek bu eser, aruzun "fe'ilâtün fe'ilâün fe'ilün" kalıbıyla yazılmış 796 beyitten oluşan bir mesnevidir. Bu mesnevi "Hangi memlekette güzel çoktur?" sorusuna cevap olmak üzere yazılmıştır.

Yukarıda sözü edilen Enderunlu Fazıl'a ait eser aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Zenanname
B) Çenginame
C) Defter-i Aşk
D) Hubanname
E) Sahaifü'l-Ahbar

4. Hz. Muhammed'in "Kuşkusuz siz, on dördünde (dolunay halinde) ayı gördüğünüz gibi, Rabbinizi göreceksiniz." sözünün kaynaklık ettiği, cennette Allah'ı görme olayına ne ad verilir?

- A) İnayetullah
B) Fenafillah
C) Beytullah
D) Rü'yetullah
E) Bekabillah

5. Arapça ve Farsça'nın yanında Latin, İtalyan ve Rum dillerini de bilen; "Lügat-ı Talyan" adlı yarım kalmış küçük bir sözlük tercümesi bulunan şair aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şeyhülislam Yahya
B) Nevres-i Kadim
C) Koca Ragıp Paşa
D) Esrar Dede
E) Münif Paşa

6. Kûy-ı cânânı arar tıfl-ı dil ey Hızr yetiş
Nev-hevesdir dahı ne menzil ü ne râh bilir

Yukarıdaki beyitte şairin gönlünü benzettiği varlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çocuk
B) Hızır
C) Abdal
D) Deli
E) Kuş

7. Tasavvufun sembolik diliyle Hüsn ü Aşk'ı yorumlayanlar, Şeyh Galib'in "Sühân" adını verdiği mesnevi kahramanı ile neyi kastedtiğini ileri sürmektedirler?

- A) Manevi yolculuktaki engelleri
B) Mevlana veya Mesneviyi
C) Müridin gönlünü
D) Mevlevi tekkesini
E) Mutlak güzeli

8. Mahrem-i halvet-sarây-ı zevkî ol Gâlibde gör
Başkadır rez duhterinin meşreb-i ferzânesi
**Yukarıdaki beyitte "rez duhteri" ibaresi ile
kast edilen aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Küçük kadeh
- B) Meyhanecinin kızı
- C) Saki
- D) Uçarı kadın
- E) Şarap

9. Tokatlı Kâni'nin Letayif ve Hezliyyat adlarıyla
da anılan Münşeât'ında bir kedinin ağzından
sahibine yazılmış bir mizah örneği yer
almaktadır. Kedi ağzından veya kediler için
yazılmış metinleri nitелеmek üzere kullanılan
edebiyat terimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Murgname
- B) Rahşiyye
- C) Esbname
- D) Hirrename
- E) Kebkname

10. Tezkirelerde kendine has tarzı olan hoş edalı
bir şair olarak takdim edilen Nevres'in
döneminde hak ettiği ilgiyi görememesinin
nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İstanbul'da yaşamaması
- B) Divan tertip etmemesi
- C) Sürgün şairlerden olması
- D) Saygın bir meslek sahibi olmaması
- E) Şiirlerinin kapalı, anlaşılmaz olması

11. Edirneli Kâmî'nin Bağdat'ta gömülü bulunan
önemli şahsiyetler hakkında yazdığı eseri
aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mehamü'l-Fukaha
- B) Behçetü'l-Fehya
- C) Nefisetü'l-Uhreviyye
- D) Firuzname
- E) Tuhfetü'z-Zevra

12. مكر كلك سبك جولانك اولمش كرم رو غالب
زمین آتش زمان آتش بتون نقش و نكار آتش

**Şeyh Galip'in yukarıdaki beytinin çevriyazısı
aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Meğer kilik-i sebük-cevlânın olmuş
görem-rev Gâlib/ Zemîn âteş zamân âteş
bütün nakş u nigâr âteş
- B) Meğer kilik-i sebük-cevlânın olmuş
kerem-rev Gâlib/ Zemîn âteş zamân âteş
bütün nakş u nigâr âteş
- C) Meğer gülün sebük-cevlânın olmuş germ-rev
Gâlib/ Zemîn âteş zamân âteş tütün nakş u
nigâr âteş
- D) Meğer kelek senün cevlânın ölmüş germ-rev
Gâlib/ Zemîn âteş zamân âteş bütün nakş u
nigâr âteş
- E) Meğer kilik-i sebük-cevlânın olmuş germ-rev
Gâlib/ Zemîn âteş zamân âteş bütün nakş u
nigâr âteş

13. Patrona Halil İsyanı'nın gerçekleştiği tarihte
Nedim'in bulunduğu görev aşağıdakilerden
hangisidir?

- A) Sekban Ali Paşa Medresesinde müderris idi.
- B) Mahmut Paşa Mahkemesinde naib idi.
- C) Molla Kırımı Medresesinde müderris idi.
- D) Mahmut Paşa Mahkemesinde kadı idi.
- E) Damat İbrahim Paşa'nın hafız-ı kütübüydü.

14. "Bir büyük devlet düzeni, bu düzeni yöneten
insanlar, pek çok ilgi çekici yönüyle günlük hayat,
bizim insanımızın meydana getirdiği bir şehir
kültürünün olanca zenginliği, bugün yalnızca
övünç duyulabilecek bir üstünlüğü yansıtan bütün
sesler, renkler ve görüntüler ve daha neleriyle
yaşanmış bir tarih dönemi, ihtişam ve bu ihtişama
yaraşır bir devlet ve düşün şoleni"

**Vehbi'nin "Surname"si ile ilgili yukarıdaki
değerlendirmeleri yapan ve eseri ilk
neşreden araştırmacı aşağıdakilerden
hangisidir?**

- A) Mertol Tulum
- B) Mehmet Arslan
- C) Beynun Akyavaş
- D) Fahir İz
- E) Mücteba İlgürel

15. Beyân-ı sûziş eyler herkes isti'dâd-ı fitratdan
Eder berceste âşık mısra'-ı rengîn çenâr âteş

Yukarıdaki beyitten hareketle aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Çınar ağacı aşkıdan ötürü içten içe yanar.
- B) Aşık berceste mısra söyler, çınar ağacı da renkli ateşler çıkarır.
- C) Çınar ağacının yanışı ile âşığın yanışı birbirinden farklıdır.
- D) Herkes yaradılışındaki yeteneğe göre derdini anlatır.
- E) Aşık ayrılığı anlatmak için renkli mısralar söyler.

16. XVIII. yüzyılda Nabî'nin taşradaki **en önemli** takipçilerinden biri olan ve kendisini "Nabî-i sani= İkinci Nabî" olarak nitelendiren şair aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Münif
- B) Raşit
- C) Dürrî
- D) Neylî
- E) Hazık

17. Muhayyelat-ı Aziz Efendi'yi divan nesriyle Tanzimat sonrasındaki şuurlu sadelik arasında bir köprü olarak değerlendiren şair/edebiyat tarihçisi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ahmet Hamdi Tanpınar
- B) Behçet Necatigil
- C) Vasfi Mahir Kocatürk
- D) İsmail Habib Sevük
- E) Abdülhalim Memduh

18. Dil hayret-i gamla lâl kaldı
Gâlib gibi bî-mecâl kaldı
Gönderdiğim arz-ı hâl kaldı
El'ân bir ihtimâl kaldı
İnsâfın o yerde nâmı yok mu

Şeyh Galip'in "Hüsn ü Aşk"ından alıntılanan yukarıdaki bendin aruz ölçüsü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Me'ûlü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün
- B) Me'ûlü mefâ'ilün fe'ülün
- C) Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün
- D) Me'ûlü fâ'ilâtün me'ûlü fâ'ilâtün
- E) Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

19. سڪادر التجاسى غالبك يا حضرت منلا
باشمده بر كلاه افتخارم وارسه سندندر

Yukarıdaki beyitte altı çizili sözcüklerle kast edilen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Molla Gürani
- B) Mevlana
- C) Molla Kasım
- D) Hızır
- E) Şeyh Galip

20. XVIII. yüzyılın vakanüvis tarihçilerinden hangi üçünün tarihi **tek** bir kitapta toplanarak basılmıştır?

- A) Raşit, İzzî, Sami
- B) Şefik, İzzî, Subhî
- C) Samî, Şakir, Subhî
- D) Âsım, Samî, Şefik
- E) Raşit, Âsım, Şâkir

2020 GÜZ DÖNEM SONU - A

A Grubu Cevap Anahtarı																			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
C	A	D	D	D	A	B	E	D	C	E	E	A	A	B	E	C	B	B	C

Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi
2019-2020 Güz Dönemi
Dönem Sonu Sınavı

XVIII. YÜZYIL TÜRK EDEBİYATI

B

2020 GÜZ DÖNEM SONU - B

1. XVIII. yüzyılın vakanüvis tarihçilerinden hangi üçünün tarihi tek bir kitapta toplanarak basılmıştır?

- A) Raşit, Âsım, Şâkir
- B) Âsım, Samî, Şefik
- C) Şefik, İzzî, Subhî
- D) Samî, Şakir, Subhî
- E) Raşit, İzzî, Sami

2. Tasavvufun sembolik diliyle Hüsn ü Aşk'ı yorumlayanlar, Şeyh Galib'in "Sühan" adını verdiği mesnevi kahramanı ile neyi kastedtiğini ileri sürmektedirler?

- A) Mevlana veya Mesneviyi
- B) Müridin gönlünü
- C) Manevi yolculuktaki engelleri
- D) Mutlak güzeli
- E) Mevlevi tekkesini

3. "Bir büyük devlet düzeni, bu düzeni yöneten insanlar, pek çok ilgi çekici yönüyle günlük hayat, bizim insanımızın meydana getirdiği bir şehir kültürünün olanca zenginliği, bugün yalnızca övünç duyulabilecek bir üstünlüğü yansıtan bütün sesler, renkler ve görüntüler ve daha neleriyle yaşanmış bir tarih dönemi, ihtişam ve bu ihtişama yaraşır bir devlet ve düğün şöleni"

Vehbi'nin "Surname"si ile ilgili yukarıdaki değerlendirmeleri yapan ve eseri ilk neşreden araştırmacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mehmet Arslan
- B) Mertol Tulum
- C) Beynun Akyavaş
- D) Fahir İz
- E) Mücteba İlgürel

4. Beyân-ı sûziş eyler herkes isti'dâd-ı fitratdan
Eder berceste âşık mısra'-ı rengin çenâr âteş

Yukarıdaki beyitten hareketle aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Herkes yaradılıştaki yeteneğe göre derdini anlatır.
- B) Aşık ayrılığı anlatmak için renkli mısralar söyler.
- C) Çınar ağacı aşkından ötürü içten içe yanar.
- D) Aşık berceste mısra söyler, çınar ağacı da renkli ateşler çıkarır.
- E) Çınar ağacının yanışı ile âşığın yanışı birbirinden farklıdır.

5. Şeyhî Mehmet Efendi tarafından kaleme alınan ve şakayık zeyillerinden edebiyat araştırmaları için en önemlisi sayılan eser aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Devhatü'l-Meşayih
- B) Vakayî'u'l-Fuzala
- C) Hadikatü'l-Vüzera
- D) Tuhfe-i Hattatin
- E) Hadikatü'l-Cevami

6. Tokatlı Kânî'nin Letayif ve Hezliyyat adlarıyla da anılan Münşeât'ında bir kedinin ağzından sahibine yazılmış bir mizah örneği yer almaktadır. Kedi ağzından veya kediler için yazılmış metinleri nitelemek üzere kullanılan edebiyat terimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hirrename
- B) Raşsiyye
- C) Esbname
- D) Murgname
- E) Kebkname

7. XVIII. yüzyılda Nabî'nin taşradaki en önemli takipçilerinden biri olan ve kendisini "Nabî-i sani= İkinci Nabî" olarak nitelendiren şair aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Münif
- B) Hazık
- C) Neylî
- D) Dürrî
- E) Raşit

8. Kûy-ı cânânı arar tıfı-ı dil ey Hızır yetiş
Nev-hevesdir dahı ne menzil ü ne râh bilir

Yukarıdaki beyitte şairin gönlünü benzettiği varlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Abdal
B) Hızır
C) Çocuk
D) Deli
E) Kuş

9. Şehrengiz geleneğine eklemenebilecek bu eser, aruzun "fe'ilâtün fe'ilâün fe'ilün" kalıbıyla yazılmış 796 beyitten oluşan bir mesnevidir. Bu mesnevi "Hangi memlekette güzel çoktur?" sorusuna cevap olmak üzere yazılmıştır.

Yukarıda sözü edilen Enderunlu Fazıl'a ait eser aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Defter-i Aşk
B) Çenginame
C) Sahaifü'l-Ahbar
D) Zenanname
E) Hubanname

10. Hz. Muhammed'in "Kuşkusuz siz, on dördünde (dolunay halinde) ayı gördüğünüz gibi, Rabbinizi göreceksiniz." sözünün kaynaklık ettiği, cennette Allah'ı görme olayına ne ad verilir?

- A) İnyetullah
B) Bekabillah
C) Beytullah
D) Rü'yetullah
E) Fenafillah

11. Dil hayret-i gamla lâl kaldı
Gâlib gibi bî-mecâl kaldı
Gönderdiğim arz-ı hâl kaldı
El'ân bir ihtimâl kaldı
İnsâfın o yerde nâmı yok mu

Şeyh Galip'in "Hüsn ü Aşk"ından alıntılanan yukarıdaki bendin aruz ölçüsü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Me'ûlü mefâ'ilün fe'ülün
B) Me'ûlü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün
C) Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün
D) Me'ûlü fâ'ilâtün me'ûlü fâ'ilâtün
E) Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

12. Narhı altmışlığa erdi hele târihlerin
Pek ucuzlandı bu bâzârda kâlâ-yı sühan

Yukarıdaki beyitte Sümbülzade Vehbi'nin eleştirdiği durum aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İyiyi kötüden ayırmanın imkanı kalmamış, pazarda değerli değersiz karışmıştır.
B) Maddi sıkıntılar kültür ve sanat hayatını da olumsuz etkilemiştir.
C) Caize peşinde koşan şairler yüzünden tarih manzumelerinin sayısı artmıştır.
D) Tarih kitapları itibarını kaybetmiş, değersiz kumaşlar gibi pazara düşmüştür.
E) Altmış yaşından önce şairlerin kendilerini kanıtlama şansı kalmamıştır.

13. مكر كلك سبك جولانك اولمش كرم رو غالب
زمین آتش زمان آتش بتون نقش و نكار آتش

Şeyh Galip'in yukarıdaki beytinin çevriyazısı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Meğer kilik-i sebük-cevlânın olmuş kerem-rev Gâlib/ Zemîn âteş zamân âteş bütün nakş u nigâr âteş
B) Meğer kilik-i sebük-cevlânın olmuş germ-rev Gâlib/ Zemîn âteş zamân âteş bütün nakş u nigâr âteş
C) Meğer kelek senün cevlânın ölmüş germ-rev Gâlib/ Zemîn âteş zamân âteş bütün nakş u nigâr âteş
D) Meğer gülün sebük-cevlânın olmuş germ-rev Gâlib/ Zemîn âteş zamân âteş tütün nakş u nigâr âteş
E) Meğer kilik-i sebük-cevlânın olmuş görem-rev Gâlib/ Zemîn âteş zamân âteş bütün nakş u nigâr âteş

14. Arapça ve Farsça'nın yanında Latin, İtalyan ve Rum dillerini de bilen; "Lügat-ı Talyan" adlı yarım kalmış küçük bir sözlük tercümesi bulunan şair aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Münif Paşa
- B) Nevres-i Kadim
- C) Esrar Dede
- D) Koca Ragıp Paşa
- E) Şeyhülislam Yahya

15. Mahrem-i halvet-sarây-ı zevkı ol Gâlibde gör Başkadır rez duhterinin meşreb-i ferzânesi Yukarıdaki beyitte "rez duhteri" ibaresi ile kast edilen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şarap
- B) Küçük kadeh
- C) Uçarı kadın
- D) Meyhanecinin kızı
- E) Saki

16. Tezkirelerde kendine has tarzı olan hoş edalı bir şair olarak takdim edilen Nevres'in döneminde hak ettiği ilgiyi görememesinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Saygın bir meslek sahibi olmaması
- B) İstanbul'da yaşamaması
- C) Divan tertip etmemesi
- D) Şiirlerinin kapalı, anlaşılmaz olması
- E) Sürgün şairlerden olması

17. Patrona Halil İsyanı'nın gerçekleştiği tarihte Nedim'in bulunduğu görev aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Molla Kırımı Medresesinde müderris idi.
- B) Mahmut Paşa Mahkemesinde naib idi.
- C) Mahmut Paşa Mahkemesinde kadı idi.
- D) Damat İbrahim Paşa'nın hafız-ı kütübüydü.
- E) Sekban Ali Paşa Medresesinde müderris idi.

18. سڪادر التجاسى غالبك يا حضرت منلا
باشمده بر كلاه افتخارم وارسه سندنذر

Yukarıdaki beyitte altı çizili sözcüklerle kast edilen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şeyh Galip
- B) Hızır
- C) Molla Kasım
- D) Molla Gürani
- E) Mevlana

19. Muhayyelat-ı Aziz Efendi'yi divan nesriyle Tanzimat sonrasındaki şuurlu sadelik arasında bir köprü olarak değerlendiren şair/edebiyat tarihçisi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ahmet Hamdi Tanpınar
- B) Behçet Necatigil
- C) Vasfi Mahir Kocatürk
- D) Abdülhalim Memduh
- E) İsmail Habib Sevük

20. Edirneli Kâmi'nin Bağdat'ta gömülü bulunan önemli şahsiyetler hakkında yazdığı eseri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nefisetü'l-Uhreviyye
- B) Behçetü'l-Fehya
- C) Firuzname
- D) Tuhfetü'z-Zevra
- E) Mehamü'l-Fukaha

2020 GÜZ DÖNEM SONU - B

B Grubu Cevap Anahtarı																			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
D	A	B	D	B	A	B	C	E	D	A	C	B	C	A	E	E	E	C	D

Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi
2019-2020 Güz Dönemi
Dönem Sonu Sınavı